

Verlag bijeenkomst 15 april 2016

Locatie: Cultuur Kwartier Sneek, Atrium en Noorderkerk

Tijdstip: 9:00 – 11:30 uur

Plenaire opening

Jan van der Zweep, adjunct directeur van Cultuur Kwartier Sneek, heet iedereen welkom, opent de bijeenkomst en geeft het woord aan Gerard van der Veer (dagvoorzitter). De Friese muziekbrigade is een gezamenlijk initiatief van meerdere partijen, die vooralsnog bestaat uit Cultuur Kwartier Sneek, Ateliers Majeur, CH2018 en Keunstswurk. Via het project *De Friese Muziekbrigade* willen we werken aan toegankelijkheid en duurzame vernieuwing van het muziekonderwijs in Friesland.

Integrale aanpak

Naast een vernieuwingsimpuls, willen we de bestaande culturele infrastructuur beter benutten en lopende programma's c.q. regelingen als Cultuureducatie met Kwaliteit (KEK!), Impulsregeling muziekonderwijs, Kinderen maken muziek en provinciale talentenprogramma's. En uiteraard CH2018. Het project dient als katalysator voor een goede afstemming en verbinding tussen de verschillende programma's en regelingen. Onderlinge concurrentie en theoretische discussies worden vermeden aangezien de muzikale ambitie van de kinderen en jongeren in Fryslân centraal staat en niet het belang van een aanbieder. Daarnaast willen we graag samen jullie nadenken op welke wijze we meer samenwerking, samenhang en afstemming provincie breed kunnen organiseren.

Pieterklaas de Groot (o.a. Broken Brass Ensemble) is uitgenodigd voor een korte workshop. Hij doet een aantal bodyrhythm oefeningen met de zaal. Daarna vertelt hij over zijn muzikale jeugd. Hij is opgegroeid in Friesland, heeft muzieklessen gehad en meegespeeld in de plaatselijke fanfare. Zijn drive is leerlingen inspireren en mensen met muziek in contact brengen. Muziek bindt!

Douwe Zeldenrust (directeur Keunstswurk) geeft een inhoudelijke toelichting op de Friese Muziekbrigade. Douwe heeft twee jonge kinderen en moet nu al nadenken over een schoolkeuze. In de basisscholen zit momenteel veel verschil in aanbod van kunst & cultuur. Er is een divers ambitieniveau op dit gebied en de activiteiten lopen zeer uiteen. Dit zou niet zo moeten zijn.

Doelen

Het volgende doel hebben we geformuleerd:

- Alle kinderen en jongeren in Fryslân maken muziek
- Vanuit je eigen leef- en woonomgeving
- De kans krijgt zijn muzikale talent te ontplooiën
- Door middel van muziekaanbod binnen en buiten het onderwijs
- In een vorm die aansluit bij zijn ontwikkeling en belangstelling
- En vervolgens langdurig muziek kan blijven beoefenen

Hoe te realiseren

Op de volgende manier zouden we dit willen realiseren:

- Samen de schouders eronder = samenwerken
- Bundelen van positieve energie
- Toegankelijkheid, kwaliteit en vernieuwing muziekonderwijs
- CH2018 als vliegwiel en katalysator
- Proeftuinen, muziekclubs, informeel leren, etc.
- Creëren van veel goede (gekke) plekken/presentatie/podia
- Verbinden regelingen
 1. *gebruik maken van bestaande infrastructuur en netwerken*
 2. *gebruik maken van ontwikkeld materiaal, methoden en vormen*
 3. *gebruik maken van opgebouwde expertise*

Voor de Friese Muziekbrigade is een werkgroep opgericht bestaand uit vertegenwoordigers van Ateliers Majeur, Culturele Hoofdstad 2018, Keunstwurk en Cultuur Kwartier Sneek.

Impuls Muziekonderwijs

Voor de Impuls Muziekonderwijs zijn 700 aanvragen gedaan, waarvan er 80 uit Friesland komen. Muziek leeft in onze provincie. Met de Friese Muziekbrigade richten wij ons in eerste instantie dan ook op de muziek. Dit wil niet zeggen dat we andere sectoren laten liggen, maar we beginnen bij muziek en breiden dit daarna uit naar de andere sectoren.

Wegens de bezuinigingen en diverse subsidie regelingen van verschillende partijen is er momenteel een grote versnippering van muziek aanbod in de provincie. Er is weinig samenhang. De invloed van gemeentes is zeer verschillend binnen de provincie. Scholen richten zich op kennismaking met muziek maar bieden weinig verdieping. Elk kind in de provincie zou op een gelijkwaardige manier toegang moeten kunnen krijgen tot muziekonderwijs. Om dit te kunnen bereiken moeten we onze krachten bundelen. We moeten onze energie verzamelen om de “stip aan de horizon” te bereiken. Er moet meer geld beschikbaar worden gesteld door bestuurders voor de kunst & cultuur. Een mooi voorbeeld hiervoor is het label The Never Ending Orchestra (project van Leeuwarden 2018) om muziek Europees tot een hoger plan te tillen. We moeten gezamenlijk nadenken hoe we ons muziekonderwijs kunnen innoveren en vernieuwen. Leeuwarden 2018 is een vliegwiel voor de Friese Muziekbrigade om dit doel te kunnen verwezenlijken.

Europese muziekonderwijs

Jan-Willem van Kruyssen (cultureel producer van onder andere Silence of the Bees en Kening van de Greide) geeft een inkijk in het Europese muziekonderwijs. Hij heeft in het buitenland veel gezien hoe muziekonderwijs daar is georganiseerd. Hier kunnen we lering uit trekken hoe wij ons muziekonderwijs kunnen optimaliseren en verbeteren.

Culturele Hoofdstad geeft muziek een groot podium. Het project Birds & Brass is daar een mooi voorbeeld van. Dit is een hfabra project gericht op improvisatie. Uiteindelijk doen aan dit project 2.000 muzikanten mee.

Daarnaast vindt het European Youth Music Festival plaats in Sneek. Begin juni vindt de Slachtemarathon weer plaats, wat mede ook één groot muziekfeest is. Er is een project van Welcome to the Village en nog talloze kleinere activiteiten en events waar muziek centraal staat.

Behoeft van kinderen

Annemarie van der Reijden (hoofd Akte2, projectbureau van Cultuur Kwartier Sneek en Ritmyk) geeft een korte presentatie over de vraag: waar ligt de behoefte van de kinderen op het gebied van muziekonderwijs? Je kunt deze vraag aan professionals stellen, maar je kunt ook kinderen aan het woord laten. Er is heel veel mogelijk op het gebied van muziekonderwijs. Maar hoe gaan we dit onderzoeken? Hoe komen we erachter wat de kinderen aanspreekt? Hiervoor start Cultuurkwartier Sneek half mei met een project. Voor hun project Bruggen Bouwen met Muziek zijn ze actief op de basisscholen. Dit project krijgt een vervolg van 12 weken naschools muziekonderwijs. Kinderen kunnen zich opgeven voor dit traject. Momenteel wordt er op 5 clusterlocaties les gegeven. Op deze 5 clusterlocaties worden twee bands gevormd. Een brugband, deze sluit aan bij de traditionele methode: groepsles met bladmuziek.

Daarnaast is er een bouwband, in deze band wordt er geïmproviseerd en de kinderen bepalen wat er gebeurt met behulp van internet, youtube, spotify enz. We zorgen ervoor dat de mogelijkheden er zijn en de docent begeleidt, maar stuurt niet. In totaal komen er op deze 5 clusterlocaties dus 10 bands (2 per clusterlocatie). Tijdens het traject zijn er diverse monitor momenten. Ten eerste bij het keuzemoment. Voor welke band gaan de kinderen kiezen en waarom maken ze deze keuze? Hoe gaat het proces tijdens de 12 weken en wat is de uitkomst na 12 weken? Is innovatief onderwijs echt nodig? Of sluit de huidige vorm beter aan?

Groepsdiscussie

Na deze plenaire presentaties werd er uiteengegaan in een aantal groepen en werd er per groep gediscussieerd over diverse vragen op het gebied van muzikeducatie en de Friese Muziekbrigade. Na de discussies werden de sessies plenair samengevat en afgesloten.

Eén gesprekspartner voor onderwijs

Groep Marieke Satter, Akte2: in deze groep zaten mensen met diverse achtergronden. De conclusie was dat iedereen met zijn diverse achtergronden graag wil samenwerken. Dit is nog niet zo eenvoudig, iedereen wil met het onderwijs in gesprek en daarmee wordt het onderwijs “overspoeld”, het is goed om de krachten hierin te bundelen zodat het onderwijs ook één gesprekspartner krijgt die diverse groepen vertegenwoordigt. Daarnaast vindt de groep het een goed idee om een platform op te richten waar alle groepen elkaar kunnen vinden, het is zo versnipperd dat we door de bomen het bos niet meer zien, een clustering van informatie zou fijn zijn daarin.

Ondernemerschap

Groep Anne van der Sluis, Keunstwurk: ook in deze groep zaten mensen met diverse achtergronden. De leeftijd in deze groep was redelijk hoog. De groep maakt zich zorgen over de generatie na hun. “De jonge jongens missen structuur”. Het zoeken is naar een juiste structuur, maar deze moet niet te vast zijn. Het ondernemerschap moet wel zijn invulling houden. Er is zorg voor de ZZP’ers, zijn ze er straks nog wel? Men zoekt elkaar momenteel niet op, er is weinig samenhang en weinig initiatief om kennis te delen. Hier zou de muziekbrigade mee aan de slag moeten! Er is behoefte aan een organisatie die randvoorwaarden faciliteert.

Hoe bereiken we iedereen

Groep Jan Pier Brands, Neushoorn: ook in deze groep mensen met diverse achtergronden. In deze groep kwam vooral de wrevel tussen de ‘vrije jongens’ en de gesubsidieerde instelling naar boven. Hoe is het mogelijk dat er veel subsidie naar instellingen gaat en toch zoveel mensen gebruik maken van het vrije aanbod? De vraag naar muziekonderwijs moet vanuit de kinderen en jongeren komen, waar ligt hun behoefte? Er zijn veel problemen waar we niet te snel overheen moeten stappen: hoe bereiken we iedereen? (vooral mensen met lage opleiding zijn moeilijk bereikbaar), hoe bereiken we jongeren? (met name kinderen worden bereikt, jongeren is lastig), moet het aanbod voor jongeren niet meer projectmatig? Er zijn dus veel vragen waar de Friese Muziekbrigade zich mee bezig kan houden.

Aanbevolen aanbieders

Groep Meindert Bosklopper: Er worden veel projecten aangeboden aan de scholen. Scholen “vinken” af, ze moeten aan bepaalde eisen voldoen en als er een project is uitgevoerd zijn ze tevreden. Hier valt nog een slag in te maken. Misschien is het taak aan de Friese Muziekbrigade om een lijst met aanbevolen aanbieders te maken voor de scholen. Daarnaast moeten we ouders een andere blik op muziekonderwijs geven. Er is veel onderzoek gedaan naar muziek, maar of dit klopt? We moeten aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen.

Databank

Groep Marinus Verkuijl, PCC: Er is een sterke behoefte aan een databank. Het is de taak om te voorkomen dat al het subsidiegeld opgaat aan projecten. Er wordt vaak enthousiast begonnen met een initiatief, daarna moet het verbreed worden en draagvlak gecreëerd bij de gemeente. Het belang van huidige structuren moet niet onderschat worden. Iedereen zit met zijn eigen belang en dit belang kleurt je mening over muziekonderwijs. Het is van groot belang om dit in de gaten te houden. Het grote belang van muziekonderwijs in het primair onderwijs wordt nogmaals onderstreept door deze groep.

Jeugd als uitgangspunt

Groep Anne Oosterhaven, Bogerman: De verenigingen en de korpsen lopen leeg, dit is een klassiek probleem. We moeten niet denken vanuit de gevestigde structuren maar de jeugd als uitgangspunt nemen. Er komt in deze tijden van alles langs, maar wat voor structuur zit er in? Tijdens de basisschoolperiode hier naartoe werken en daarbij de bestaande infrastructuur gebruiken.

Jeugdcultuurfonds

Nog een aantal geluiden vanuit de zaal:

- Er is behoefte aan structuur. Hoe zet je dit op en hoe kan iedereen hiervan profiteren?
- Er is behoefte aan een structuur waarin iedereen samenwerkt
- Je moeten kijken naar je eigen omgeving. Versnippering in muziekonderwijs is niet erg, structuur in eigen omgeving is voldoende. Daarnaast moet je zelf ook voor structuur zorgen.
- De zzp'er moet zelf actie ondernemen. Muzikanten zijn vaak bang om samen te werken.
- Voor een gemiddeld gezin is het bijna niet meer te doen om de kinderen op muzikles te doen. De prijzen zijn te hoog geworden. Daarnaast is er zorg voor de vakdocenten, zij worden vaak onderbetaald. Er moet een prijs per uur komen die voor een redelijk inkomen zorgt.
- Alie de Jong van het jeugdcultuurfonds benadrukt vanuit de vorige opmerking dat er een budget beschikbaar is van € 450,- per kind per jaar voor ouders die de muzieklessen niet kunnen betalen.
- Het is jammer dat nog niet alle gemeentes zijn aangesloten bij het jeugd cultuurfonds.
- Muziek gaat vooral om lol maken, kinderen moet een uitdaging geboden worden zonder dat er een prestatiedruk is.
- We moeten naar een situatie die we nog niet kennen. Aansluiten bij de vraag van kinderen en wat kun je hieraan toevoegen?

Niet incidenteel maar structureel

Douwe Zeldenrust benadrukt dat de Friese Muziekbrigade niet een instituut wordt. Het wordt een netwerk waarin we geloven. Kinderen moeten een goed aanbod aangereikt krijgen waar behoefte aan is. En dit moet niet incidenteel maar structureel. We moeten nadenken over een nieuwe structuur, geen organisatie met veel overhead, er zijn veel nieuwe vormen denkbaar.

Platform

Hoe nu verder met de Friese Muziekbrigade? De werkgroep kan het niet in haar eentje, zij hebben de input van iedereen nodig. Dit was een waardevolle ochtend met veel geluiden waar we verder mee kunnen. De volgende stap is het opzetten van een platform waarin een brede groep mensen zit die hier verder over na kan denken. Op 5 oktober organiseert de Friese Muziekbrigade een inspiratiemiddag. *We werken gestaag verder aan een breed netwerk waarin uiteindelijk alle kinderen in de provincie Friesland dezelfde mogelijkheden hebben op muziekonderwijs en cultuuronderwijs in de breedste zin van het woord.*